

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу **Сорокун Юлії Сергіївни**

на тему: **«Механізм управління діяльністю транспортних підприємств на**

засадах концепції ощадливого виробництва»,

подану на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань 07 Управління та адміністрування

за спеціальністю 073 Менеджмент

Актуальність теми дослідження.

Транспортний сектор - один з головних галузей економіки, який забезпечує потреби господарства і всіх економічних суб'єктів у перевезеннях. Своєю діяльністю транспортний сектор визначає галузеву структуру економіки та забезпечує зв'язки між виробництвом і споживанням.

Стабільних показників розвитку національної економіки неможливо досягти без стійкої діяльності транспортної системи. Вітчизняні транспортні підприємства потребують суттєвого оновлення та модернізації рухомого складу, переходу до сучасних технологій відповідно до міжнародних стандартів, а значить - створення необхідних базисних умов для його розвитку.

Різноманіття і зростаюча складність умов, інтенсивність і динамізм економічних процесів вимагають від транспортних підприємств максимального використання всіх фінансових можливостей і резервів на основі проведення детального аналізу та розроблення методичних підходів, за допомогою яких забезпечується збалансування інтересів всіх учасників ринку і створюються сприятливі умови для ефективної діяльності.

В умовах сучасного стану ринкової економіки, головне завдання кожного підприємства - не тільки вижити в складних умовах мінливого середовища, але й знайти як виробничі, так і фінансові джерела для розвитку. Для цього необхідно підвищувати ефективність підприємства в усіх напрямках діяльності і в першу

чергу, це буде відбуватися за рахунок оптимізації витрат, підвищення продуктивності наявних ресурсів, а також поліпшення якості продукції, що надається. Концепція ощадливого виробництва є саме тим інструментом, з використанням якого можна значно зменшити витрати і суттєво скоротити втрати на вітчизняних транспортних підприємствах. Впровадження концепції ощадливого виробництва в діяльність транспортного підприємства потребує дослідження теоретичних та науково-методичних положень щодо формування механізму управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва.

Вищезазначене підкреслює актуальність теми дисертаційної роботи Сорокун Ю.С. «Механізм управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва», окреслює її мету, коло завдань, визначення об'єкта і предмета дослідження та дозволяє вирішити ряд важливих проблем теоретичного та практичного характеру.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень.

Дисертаційна робота Сорокун Ю.С. є логічно побудованим науковим дослідженням, результати якого належним чином обґрунтовані, що підтверджує їхню достовірність. Завдання дисертації повністю узгоджуються з метою, об'єктом і предметом, та є вирішеними у процесі дослідження.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться в дисертації, в достатній мірі обґрунтовані. Дисертаційна робота свідчить про глибоку обізнаність автора з науковими працями щодо розробки механізмів управління діяльністю транспортних підприємств. Автором було використано такі методи дослідження: узагальнення, спостереження, порівняння та аналізу, статистичних спостережень, системний підхід, метод експертних оцінок тощо.

Варто зазначити, що поставлені завдання, концептуальні положення, наукова новизна та висновки логічно взаємопов'язані, а результати дослідження Сорокун Ю.С. отримані нею особисто.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації.

Основні наукові результати, які характеризують новизну виконаного дослідження, полягають у такому:

удосконалено:

- механізм управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва, який на відміну від існуючих, визначається як сукупність цілей, принципів, мети та комплексу специфічних інструментів щодо оптимізації процесів, технологій та мислення, який ґрунтується на визначенні інтегрального показника оцінювання рівня ефективності транспортного підприємства, що дозволяє оцінити ефективність впровадження концепції ощадливого виробництва та забезпечити результат в частині безперервного вдосконалення якості надання транспортних послуг та покращення показників ефективності діяльності транспортного підприємства;
- концептуальну модель впровадження механізму управління діяльністю транспортним підприємством на засадах концепції ощадливого виробництва, яка на відміну від існуючих, складається з взаємопов'язаних та послідовних блоків: підготовки, планування, впровадження та оцінки, завершення впровадження та передбачає здійснення моніторингу та контролю всіх етапах, що сприятиме трансформації бізнес-процесів транспортного підприємства за рахунок впровадження концепції ощадливого виробництва;
- методичний підхід до оцінки рівня ефективності діяльності транспортного підприємства від впровадження концепції ощадливого виробництва, який на відміну від існуючих, ґрунтується на визначенні тенденцій змін показників роботи підприємства (економічної ефективності, ефективності управління персоналом, галузевої специфіки транспортного підприємства та ефективності використання основних засобів), розрахунку інтегрального показника та оцінці отриманих ефектів від реалізації механізму управління

діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва;

дістали подальшого розвитку:

- систематизація та класифікація інструментів концепції ощадливого виробництва залежно від сфер удосконалення, на яку має здійснюватися вплив, які на відміну від існуючих, об'єднано у дві групи оптимізації процесів, технологій та удосконалення мислення (прямого та непрямого впливу), що забезпечують безперервного вдосконалення бізнес-процесів на основі підвищення цінності до послуг, що надаються операційною системою підприємства, мінімізацію можливих втрат і постійне поліпшення через використання інструментів концепції ощадливого виробництва;

- методичні засади до обґрунтування ключового фактору ефективного процесу впровадження концепції ощадливого виробництва в діяльність підприємств, а саме інструментів ощадливого виробництва на основі розрахунку рівня важливості, що дозволяє забезпечити створення культури безперервного вдосконалення якості надання послуг та підвищення показників рівня ефективності діяльності транспортного підприємства при реалізації механізму управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва;

- сутність поняття «механізм управління діяльністю транспортним підприємством на засадах концепції ощадливого виробництва», під яким слід розуміти, взаємопов'язану сукупність структурних елементів зі зворотним зв'язком, що визначає суб'єкт, об'єкт, цілі, принципи та мету, які впливають на вибір інструментів ощадливого виробництва, за рахунок використання яких підвищиться результативність внутрішніх функціональних сфер діяльності транспортного підприємства.

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформованих у дисертації, в наукових публікаціях.

Дисертаційна робота Сорокун Ю.С. є логічно побудованим науковим дослідженням, результати якого належним чином обґрунтовані, що підтверджує їхню достовірність. Завдання дисертації повністю узгоджуються з метою, об'єктом і предметом, та є вирішеними у процесі дослідження.

Всі отримані наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою. Зміст основних положень дисертаційної роботи викладено у 11 науковій публікації, у тому числі п'ять наукових статей у наукових фахових виданнях України та виданнях, внесених до міжнародних наукометричних баз даних, шість публікації у виданнях апробаційного характеру.

В опублікованих працях Сорокун Ю.С. повно відображено сутність триманих результатів виконаного дослідження. З огляду на це, апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою.

Відсутність порушення академічної доброчесності.

За результатами перевірки публікацій здобувача, тексту дисертаційного дослідження та використаних джерел свідчать про відсутність порушення академічної доброчесності.

Структура та зміст дисертаційного дослідження. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 202 сторінки друкованого комп'ютерного тексту. Основний зміст дисертаційної роботи викладено на 144 сторінках. Робота містить 21 таблицю та 36 рисунків, список використаних джерел зі 176 найменувань розміщено на 19 сторінках, 9 додатків – на 21 сторінці. Дисертація є завершеним науковим дослідженням, поставлену під час дослідження мету досягнуто, а завдання успішно виконано. Робота оформлена відповідно до встановлених вимог.

У *першому розділі* автором аналізовано теоретико-методичні засади управління діяльністю транспортного підприємства на засадах концепції

ощадливого виробництва, розглянуто сутнісна характеристика понятійно-категоріального апарату механізму управління підприємством, проведено дослідження ролі концепції ощадливого виробництва в сучасному управлінні діяльністю транспортних підприємств в умовах діджиталізації та досліджено концептуальні положення формування механізму управління діяльністю транспортним підприємством на засадах ощадливого виробництва.

Автором систематизовано сучасні концепції управління та їх особливості застосування на підприємстві, та встановлено, що в умовах сучасного світу і конкурентного ринку концепція ощадливого виробництва набуває все більшої актуальності.

У дисертаційній роботі проведена систематизація та класифікація інструментів концепції ощадливого виробництва залежно від сфер удосконалення, на яку має здійснюватися вплив, які на відміну від існуючих, об'єднано у дві групи оптимізації процесів, технологій та удосконалення мислення (прямого та непрямого впливу), що забезпечують безперервного вдосконалення бізнес-процесів на основі підвищення цінності до послуг, що надаються операційною системою підприємства, мінімізацію можливих втрат і постійне поліпшення через використання інструментів концепції ощадливого виробництва.

У *другому розділі* проведено дослідження діяльності транспортних підприємств у якому підтверджено вагомість транспортної галузі для національної економіки, проте тенденції зростання показників незначні. Автором досліджено, що транспорт відіграє надзвичайно важливу роль в економічній системі будь-якої країни світу, адже більшість структурних елементів глобалізації пов'язані з функціонуванням і розвитком транспортної галузі як однієї з основних інфраструктурних галузей національної економіки. Ключовим елементом зростання національної економіки є саме розвиток транспортної галузі та реалізація її потенціалу.

Сорокун Ю.С. встановлено, що до впровадження механізму управління діяльністю транспортним підприємством на засадах концепції ощадливого

виробництва, підприємство спонукає сукупність численних передумов, до яких віднесено: підвищення вимог споживачів до якості продукції та надання послуг; збільшення обсягів пропозиції на існуючих ринках, загострення конкуренції та необхідність підвищення рівня конкурентоспроможності; перспективи можливості формування нової організаційної культури на підприємстві, базованої на філософії постійного вдосконалення; передумови фінансового характеру, коли підприємство шукає резерви для покращення показників ефективності діяльності транспортного підприємства. Виходячи з критерію джерел їхнього походження всі передумови можливо систематизувати в дві групи: зовнішні та внутрішні. Внутрішнього середовища, на які підприємство має безпосередній вплив.

У третьому розділі сформовано механізм управління діяльністю транспортного підприємства на засадах концепції ощадливого виробництва, який визначається як сукупність цілей, принципів, мети та комплексу специфічних інструментів щодо оптимізації процесів, технологій та мислення, який ґрунтується на визначенні інтегрального показника оцінювання рівня ефективності транспортного підприємства, що дозволяє оцінити ефективність впровадження концепції ощадливого виробництва та забезпечити результат в частині безперервного вдосконалення якості надання транспортних послуг та покращення показників ефективності діяльності транспортного підприємства.

Для удосконалення методичного забезпечення формування механізму управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва було сформовано перетин науково-теоретичних підходів управління щодо впровадження ощадливого виробництва на підприємстві з метою визначення ключових факторів ефективного процесу впровадження концепції.

Автором була розроблена концептуальна модель впровадження механізму управління діяльністю транспортним підприємством на засадах концепції ощадливого виробництва, яка складається з взаємопов'язаних та послідовних блоків: підготовки, планування, впровадження та оцінки, завершення впровадження та передбачає здійснення моніторингу та контролю всіх етапів, ш

сприятиме трансформації бізнес-процесів транспортного підприємства за рахунок впровадження концепції ощадливого виробництва.

У дисертаційній роботі Сорокун Ю.С. сформульоване власне розуміння поняття «механізм управління діяльністю транспортним підприємством на засадах концепції ощадливого виробництва», під яким слід розуміти взаємопов'язану сукупність структурних елементів зі зворотним зв'язком, що визначає суб'єкт, об'єкт, цілі, принципи та мету, які впливають на вибір інструментів ощадливого виробництва, за рахунок використання яких підвищиться результативність внутрішніх функціональних сфер діяльності транспортного підприємства.

Практична цінність результатів роботи.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані й обґрунтовані основні положення дисертаційної роботи досліджені теоретичні і методичні розробки доведено до рівня практичних рекомендацій.

Наукові результати дисертаційної роботи знайшли своє практичне застосування в діяльності транспортних підприємств ТОВ «ДЕЛІВЕРІ» (акт впровадження № 01-вп від 03.04.2023 р.) та ТОВ «Консольлай» (акт впровадження № 28/02-04 від 28.04.2023 р.). Теоретичні та практичні результати дисертаційної роботи впроваджено в навчальний процес Державного університету інфраструктури та технологій при підготовці фахівців з менеджменту (акт впровадження № 397а/01-11 від 29.05.2023 р.).

Зауваження до дисертаційної роботи.

Оцінюючи в цілому достатній рівень розробки теоретико-методологічних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, необхідно відмітити, що деякі положення є дискусійними, а саме:

1. На рис. 1.3. зображена систематизація сучасних концепцій управління підприємством, проте не враховані такі концепції як концепція проектно-

орієнтованого командного управління, концепція тайм-менеджменту тощо. На рисунку було б доцільно зазначити основні переваги використання досліджених концепцій.

2. У розділі 1 проведено узагальнення теоретичних засад категорій «механізм», «управління», «механізм управління» та «ощадливе виробництво», проте, варто зазначити завантаженість першого розділу узагальнюючими таблицями (табл. 1.1; табл. 1.2; табл. 1.3). Доцільно було б зменшити обсяг узагальнення наукової літератури та більше уваги приділити висвітленню авторського бачення даних понять.

3. Другий розділ дисертаційної роботи має назву «Діагностика діяльності транспортних підприємств в умовах економічних трансформацій» не надано визначення, що автор розуміє під значенням «в умовах економічних трансформацій».

4. У пункті 2.1 Аналіз стану функціонування транспортних підприємств доцільно було б детальніше розглянути автотранспортні підприємства, оскільки за сучасних умов розвиток підприємств автотранспортної галузі пов'язаний зі значним зростанням попиту на транспортно-логістичні послуги.

5. Автором наведено складові інтегрального показника оцінювання рівня ефективності транспортного підприємства, а саме «показники економічної ефективності» було б доцільніше назвати «показники економічно-господарської ефективності»

В цілому, зазначені недоліки і зауваження не є принциповими та не знижують загальної позитивної оцінки результатів дисертаційної роботи, її теоретичної та практичної значущості дисертаційної роботи Сорокун Ю.С.

Загальні висновки за дисертаційним дослідженням.

Дисертаційна робота Сорокун Юлії Сергіївни на тему: «Механізм управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва», є цілісним, закінченим, самостійно проведеним науковим дослідженням, містить нові значущі для науки та практики результати

щодо формування механізму управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва. Результати проведених здобувачем досліджень мають істотне значення для галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 073 Менеджмент.

Дисертація Сорокун Ю.С. на тему: «Механізм управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва» відповідає спеціальності 073 «Менеджмент», за формою і змістом відповідає вимогам викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Робота оформлена відповідно до вимог Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. № 40.

Вважаю, що дисертаційне дослідження на тему «Механізм управління діяльністю транспортних підприємств на засадах концепції ощадливого виробництва» відповідає встановленим вимогам, а її автор, Сорокун Юлія Сергіївна, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Офіційний опонент

доцент кафедри менеджменту

Кременчуцького національного університету

імені Михайла Остроградського

кандидат економічних наук, доцент

Леся САКУН

Підпис Сакун Л.М.

ЗАСВІДЧУЮ:

